

for sig. I Mellemtiden har Pastor Bertelsen givet sig til at efterforske, om ikke der kunde være et eller andet i denne Arbejdsmands Privatliv, som han kunde benytte sig af. Han har saa — det viser sig ved en Artikel, som for nogen Tid siden fremkom i „Kristelig Dagblad“ — eftersporet, at denne Arbejdsmand under falsk Foregivende skulde have tilsneget sig kgl. Bevilling — formodentlig sigtede han til, at han skulde have samlevet med sin Forlovede inden Skilsmissebevillingen. Han sender saa Stikbrev til Nabopræsten og anmoder ham om ikke at foretage Vielsen. For en 14 Dage siden har Politiet foretaget Forhør over denne Arbejdsmand. Saaledes staaer Sagen i Øjeblikket. Der er altsaa gaaet over $\frac{1}{2}$ Aar, siden han fik en Bevilling paa at indgaa nyt Ægteskab, hvori Kongen med Navns Underskrift og den højtærede Kultusminister med sin Kontrasignatur har forbudt alle og enhver at gøre Hinder derimod. Ikke desto mindre tillader Sognepræsten sig at nægte at lyde denne kgl. og justitsministerielle Ordre, og han tillader sig at anstille Undersøgelser om vedkommendes private Liv. Jeg spørger: Hvor glide vi hen? Det bliver jo ret uhyggeligt for Folk her i dette præsteredne Land! Selv om vi møde med vore borgerlige Papirer i Orden med fuldstændig lovlig Ret til at foretage et eller andet borgerligt Skridt, saa udsætte vi os for, at vedkommende Sognepræst siger: Nej, stop lidt lille Ven, dermed er Sagen ikke i Orden; at Du har Kongens og Justitsministerens Underskrift, kommer ikke mig ved, jeg maa først undersøge, om ikke der er noget i Vejen med dit private Liv, og om Du ikke ved falsk Foregivende har tilsneget Dig denne Bevilling, og jeg tillader mig at undersøge det; jeg sender Brev til Nabopræsten og beder ham om at være mig behjælpelig med at hindre disse Folk i at faa deres borgerlige Rettigheder. Det er højst uhyggelige Tilstande, der her ere ved at udvikle sig. Jeg vil gerne spørge den højtærede Kultusminister, om han kender noget til denne Sag, om han har modtaget den Skrivelse, som Provst Olsen i Ulfborg den 15. April lovede Arbejdsmanden i Thyborøn at afsende. Jeg vil nu gerne spørge om, hvad den højtærede Kultusminister har foretaget sig eller agter at foretage sig i denne Sag. Der gaar jo en pietistisk Luftning ud over Landet, det synes, at den kommer fra højtstaaende Steder, og det synes, som om den giver Præsterne mere Mod til en anmasende Færd, end de tidligere have haft.

Jeg vil ikke gaa saa langt tilbage som indtil for et Aarhundrede siden, da Overklassen jo i det hele taget saa langt mere aandsfrit paa religiøse og moralske Spørgsmaal, end Overklassen gør nu om Stunder, hvor det ser ud til, at den af Frygt for den sig rejsende Arbejderbevægelse tyer tilbage i Armene paa ganske middelalderlige Aandsmagter; men jeg vil kun gaa et halvt Hundrede Aar tilbage. I Enevældens sidste Aar udkom der en Kancelliskrivelse, som udtrykkelig forbød Præsterne ved saadanne Ægteskabssager at anstille private Undersøgelser og fremdrage Oplysninger, der kunde være beskæmmende for vedkommende Brud eller Brudgom. Saa frisindet, saa tolerant, saa humant saa man den Gang i disse Sager i Enevældens Dage. Men nu i Aaret 1902 under et frisindet Ministerium tillade Præsterne sig at gøre, hvad denne Præst fra Harboøre, baade hans Nabopræst og Præsten fra Nørrebro har tilladt sig. Det var sikkert paa Tiden, at der blev sat en Stopper for disse Forhold. Det er jo godt, at den ene Sag er overgivet til Retten. Der er vel ingen Tvivl om, hvorledes Dommen vil falde ud, og hele denne Sag medfører vel det Gode, at den vækker en offentlig Mening for det Lovforslag, der efter Forlydende vil blive fremsat af Kultusministeren, nemlig et Lovforslag om borgerligt Ægteskab. Jeg haaber, det bliver overensstemmende med det, som den højtærede Kultusminister sammen med det ærede Medlem for Storeheddinge (Høgsbro) forelagde her i Tinget, et Forslag, der vandt Tingets Tilslutning, og obligatorisk borgerligt Ægteskab. Men inden vi faa det, kan der løbe noget Vand i Stranden, og det gælder da i høj Grad om, at Præsterne tilholdes til at gøre deres Embedspligt, at de ikke opkaste sig til Smaapaver eller Smaatyranner over Befolkningen, men at de føle sig og handle som det, de ere, Folkets Tjenere og Embedsmænd.

Jeg nævnte den pietistiske Luftning, der synes at gaa hen over Landet. Jeg skal i denne Sammenhæng minde om, at den ogsaa gør sig gældende paa andre Omraader. Jeg har i sin Tid selv været Marinesoldat. Da kendte vi ikke noget til Gudstjeneste Søndag Formiddag om Bord paa „Sjælland“, hvor jeg laa et halvt Aars Tid. Men efter hvad der nu meddeles mig, afholdes der saadan Gudstjeneste hver Søndag Formiddag. Det er en Tvangskirkegang, og enhver Marinesoldat skal overvære disse Gudstjenester.